

LUNDS
UNIVERSITET

GDE Afrika

GLOBALT DYNAMISKT ENGAGEMANG | 2023

GDE Afrika söder om Sahara

Globalt Dynamiskt Engagemang (GDE) är en ansats som Lunds universitet arbetar utifrån för att stärka och vidareutveckla internationellt genomslag avseende forskning, utbildning samt nätverk och innovation. Demokrati, akademisk frihet och ansvarstagande är grundpelare i detta arbete. Arbetet bygger på en gedigen analys av den omvärldsbevakning som kontinuerligt genomförs. Världen förändras snabbt och blir alltmer komplex och osäker. Geopolitiska kriser och konflikter, pandemier, demografiska förändringar, ökade ojämlikheter, ökad autokratisering och minskat förtroende för expert- och kunskapsorganisationer påverkar lärosäten på ett genomgripande sätt, inte minst dess internationalisering och globala samarbeten. Dessutom står akademien inför utmaningen med bristande akademisk frihet på många platser i världen, och regelverk som försvårar internationellt samarbete och internationell rekrytering. I denna kontext vill Lunds universitet använda de möjligheter som den digitala och gröna omställningen innebär och på ett ansvarsfullt, hållbart och dynamiskt sätt öka sitt globala engagemang och samarbete med partner och nätverk inom såväl högre utbildning som samverkans- och innovationsverksamheter.

GDE-ansatsen bygger på att ramverk för de geografiska områden där universitetet är engagerade årligen ställs samman. Till dessa ramverk (förkortade GDE-F) beslutas även en färdplan avseende kommande år. I detta dokument presenteras färdplanen för Afrika söder om Sahara 2023 samt kort bakgrundsinformation från ramverket som är avsedd att ge riktning till det kortsiktiga universitetsövergripande arbetet, som över tid även bygger den långsiktiga inriktningen för universitetet.

I färdplanen presenteras några prioriterade aktiviteter för arbetet under 2023, men det utesluter inte att även andra frågor kan komma att bli aktuella, allt i enlighet med det arbetsätt kring plattform för strategiarbete som Lunds universitet arbetar utifrån avseende 2023-2024.

Kristina Eneroth

Vicerektor för samverkan och internationella frågor

LU på den internationella arenan

Utifrån de övergripande målen att stärka LU:s samarbete med Afrika söder om Sahara, och att främja kapacitetsuppbyggnad för global och hållbar utveckling, görs följande analys av styrkor och möjligheter.

STYRKOR

- Flera starka samarbeten som byggts upp över lång tid på olika nivåer inom LU och goda kontakter inom såväl forskning som utbildning, administration och med policyorganisationer
- Ökat intresse hos studenter för utbytesstudier, praktik och fältarbeten
- Etablerade plattformar för samarbete med Sydafrika (SASUF-projektet) och södra Afrika (SANORD-nätverket)

- Etablerat strategiskt arbete i regionen genom Strategi för samarbete med Afrika och flera årligt återkommande aktiviteter

MÖJLIGHETER

- Sverige och LU ses som pålitliga partner och intresset hos afrikanska lärosäten för samarbete är betydande
- Ökad ambition hos EU för samarbete med Afrika genom ett EU-Afrika partnerskap med bl a en EU-AU innovationsagenda, vilken omfattar forskning
- LU:s rådgivande grupp och samarbetspartner kan ge ingångar till bl a nätverket Africa Research Universities Alliance (ARUA)
- Sidas bilaterala forskningsprogram ger möjlighet att stötta global utveckling och utveckla samarbeten i regionen

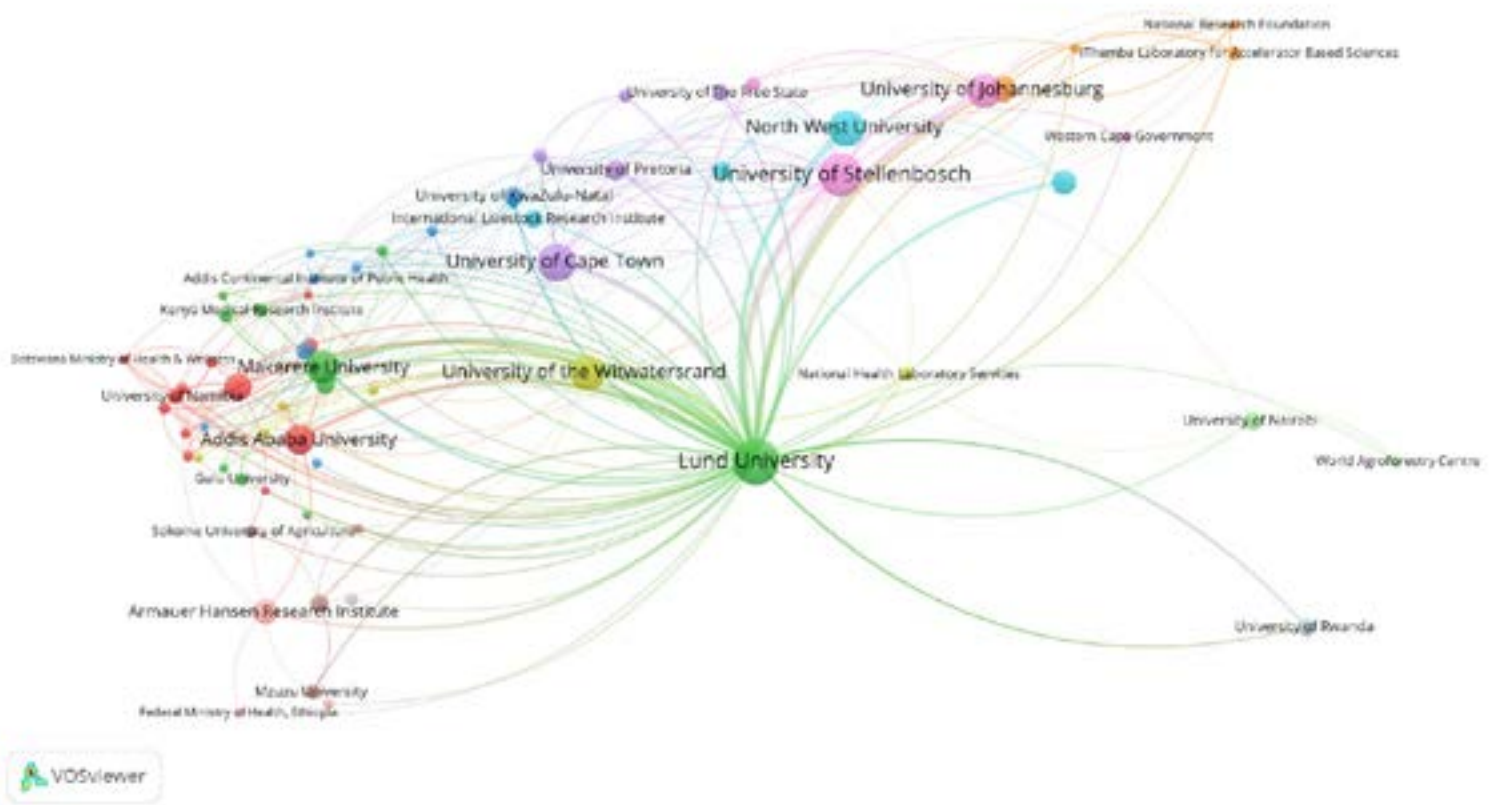

Forskningsamarbete

De flesta forskningsarbetena sker med forskare i östra och södra Afrika.

Sydafrika är det enskilt största sampubliceringslandet där de fem partnerinstitutionerna med flest sampubliceringar är University of Johannesburg, Stellenbosch University, University of Cape Town, North

West University och University of the Witwatersrand. Bilden nedan visar LU:s sampubliceringsmönster i Afrika söder om Sahara.

Cirkelnas storlek återspeglar omfattningen på sampublicationerna med LU 2017–2021 och färgerna visar sampubliceringsmönster mellan lärosätena i området. Informationen hämtad från LUCRIS.

Sveriges strategi för utvecklingsamarbete inom forskning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling 2022-2028 betonar att Sverige har en unik roll genom att lyfta fram vikten av lokalt förankrade kunskapssystem och att svenska universitets och högskolors engagemang, kapacitet och expertis inom utvecklingsforskning ska främjas. LU deltar aktivt i uppbyggnaden av nationella forskningsystem i Sidas samtliga fem programländer i Afrika (Etiopien, Mo-cambique, Rwanda, Tanzania och Uganda) främst som handledare åt forskarstuderande från länderna.

I EU:s ramprogram för forskning och innovation Horizon 2020 samarbetar LU-forskare i 8 projekt med

sammanlagt 25 partner från länder i Afrika söder om Sahara (Botswana, Etiopien, Ghana, Kenya, Mali, Namibia, Rwanda, Senegal, Sydafrika, Tanzania och Uganda).

KAW-stiftelsen har de senaste fem åren delat ut resebidrag till LU-forskare för samarbete med University of Rwanda, University of Zimbabwe och University of Cape Town, Sydafrika. STINT har finansierat LU-samarbeten med lärosäten i Burkina Faso, Rwanda, Sydafrika och Uganda.

Utbildningssamarbete

Nio av totalt 15 utbildningsavtal i Afrika söder om Sahara är med sydafrikanska lärosäten.

Tre av de universitetsgemensamma utbytesavtalen är med Stellenbosch University, University of Pretoria och University of Johannesburg. LU förhandlar om att återupprätta tidigare utbytesavtal med University of Cape Town, för närvarande finns ett universitetsövergripande ICM-avtal med samma universitet. Fakultetsavtal finns med lärosäten i Etiopien, Ghana, Sydafrika, Tanzania och Zimbabwe, varav de flesta gäller ICM-projekt. Studenter från området har svårt att finansiera mobilitet till Sverige och mobiliteten har till största del skett från LU till afrikanska partnerlärosäten. För att underlätta mobiliteten har LU sökt och beviljats medel från Erasmus+ ICM och Linnaeus-Palme-programmet.

Mest omfattande samarbete har skett med Stellenbosch University.

Söktrycket bland LU:s studenter är högst till Stellenbosch University, University of Cape Town, University of Pretoria och University of Zimbabwe.

Vissa fakulteter har uttryckt intresse att vidareutveckla samarbete i området, inklusive ytterligare studentutbyte och klinisk praktik. Det finns önskemål om att utöka det universitetsgemensamma samarbetet till att inkludera prioriterade lärosäten i Afrika utanför Sydafrika, vilket kommer att beaktas i arbetet med att fokusera universitetets uppsättning av strategiska partner.

Afrika söder om Sahara

Avtal: 15

Partner: 10

Inresande studenter totalt 2019/20: 209

Utbytesstudenter 2019/20: in 5, ut 4

Informationen hämtad från Kuben och SoleMOVE

Rekryteringen av betalande studenter från Afrika söder om Sahara är begränsad. I området återfinns bl a Ghana, Kenya och Kamerun bland prioriterade rekryteringsländer. I övriga delar av området görs inga riktade marknadsföringsinsatser.

Nätverks- och innovationssamarbete

LU har övergripande studentmobilitetsavtal med University of Johannesburg, som är medlem i ett av LU:s prioriterade nätverk Universitas 21 (U21).

SANORD är en medlemsorganisation som består av universitet från Norden och södra Afrika. Syftet med nätverket är att underlätta, utvidga och stärka samarbeten och kontakter mellan högre lärosäten i södra Afrika och Norden. Detta sker genom bland annat en årlig konferens, finansiering av mobilitet för masterstudenter från södra Afrika och fröpengar för forskningssamarbete. LU är invald i SANORD:s styrelse för perioden 2022-2023.

SASUF är ett samarbetsprojekt för främjande av akademiskt samarbete mellan Sverige och Sydafrika med 14 svenska och 26 sydafrikanska partneruniversitet. Finansiering kommer från STINT, sydafrikanska National Research Foundation (NRF) och Department of Higher Educations and Training (DHET), samt svenska lärosäten.

Samarbetet med Stellenbosch University kan beskrivas som fördjupat. Samarbetet omfattar såväl forskningssamarbete och undervisning, som studentmobilitet, doktorandmobilitet och samarbete kring utbildningskvalitet. Det finns flera inplanerade aktiviteter som ytterligare kommer att fördjupa samarbetet, bl a att gemensamt utveckla ett nätverk för samverkan med omgivande samhället.

LU har under många år varit engagerat i kapacitetsuppbyggande program i Afrika bl a med finansiering från Sida och ITP-programmet. Efter att ITP avslutats har LU fortsatt arbeta med kapacitetsuppbyggnad inom civilsamhället och privata sektorn genom finansiering från Svenska institutets s k Public sector innovation programme. Institutionen för bygg- och miljöteknologi, LTH, och Raoul Wallenberg-institutet ger en kurs för deltagare från Etiopien, Sierra Leone och Uganda, medan Global hälsa vid Medicinska fakulteten ger kurser för deltagare från Uganda, Syd-Sudan och Etiopien, och har utvecklat forskningssamarbete med dessa och andra länder i området.

Kontakter finns med ARUA och det finns möjligheter att vidareutveckla samarbetet. Nätverket inkluderar 16 forskningsuniversitet i Afrika och drivs från medlemsuniversiteten. ARUA har upprättat och finansierar flera Centres of Excellence inom vilka det finns goda samarbetsmöjligheter, t ex Energy, Non-Communicable Diseases (ACE-NCDs), Inequalities Research (ACEIR), Food Security, Urbanization & Habitable Cities, Climate

& Development, Water, Materials, Energy & Nanotechnology (CoE-MEN).

Mellan 2022 och 2025 kommer LU att leverera skräddarsydda kurser för att stärka utvecklingen och användningen av innovatörer inom vetenskap, teknologi och innovation i Afrika. Kurserna finansieras av Sida och African Union Development Agency-New Partnership for Africa's Development (AUDA-NEPAD) och leds från EHL.

Vidare har EHL sedan drygt tio år tillbaka genomfört ett Sida-finansierat projekt i form av masterutbildning i handelsteori och policy i samarbete med ESAMI, Arusha Tanzania. Inom detta projekt finns även möjligheter till kortare kurser av livslångt lärande-karaktär.

Sydafrika är ofta värdland för samverkansföretag, men även Nairobi, Kenya har relativt många etableringar av svenska företag. Runt många av de större städerna och universiteteten har innovationsnav etablerats under senare år. Det är intressant för LU att efter att antalet prioriterade partneruniversitet har konsoliderats se över möjligheterna till nya samarbeten även vad gäller innovation/innovationsnav som geografiskt återfinns i närheten av prioriterade partner.

LU:s mobilitetsavtal i Afrika söder om Sahara

ETIOPIEN

- University of Addis Ababa

GHANA

- iHelp Africa
- University of Ghana

SYDAFRIKA

- Stellenbosch University (4)*
- University of Cape Town
- University of Johannesburg
- University of KwaZulu-Natal
- University of Pretoria (2)*

TANZANIA

- Iringa University College Trust

ZIMBABWE

- University of Zimbabwe (2)*

*Antal avtal inom parentes om fler än ett

Afrika söder om Sahara – färdplan 2023

- Diversifiera portföljen avseende befintliga utbildningsavtal i t ex Namibia och Botswana
- Fokusera universitetets uppsättning av strategiska partner
- Utveckla former för att främja samarbete med nätverket Africa Research Universities Alliance (ARUA)
- I ökad utsträckning använda SASUF-projektet för samarbeten med Sydafrika och SANORD-nätverket för samarbeten med södra Afrika
- Undersöka möjligheter för samarbete med näringsliv och innovationsverksamheter

LUNDS
UNIVERSITET

LUNDS UNIVERSITET

Box 117
221 00 Lund
Tel 046-222 00 00
www.lu.se